

Advies Adviesraad Sociaal Domein Gemeente Enschede

Door: Petra van der Horst, procesbegeleider/adviseur vanuit de
Koepel Adviesraden Sociaal Domein

Datum: 20 februari 2020

Inhoudsopgave

1. Aanleiding
2. Rol, positie en taken Adviesraad Sociaal Domein van de gemeente Enschede
3. De Adviesraad Sociaal Domein binnen de gemeente Enschede
4. Focus adviesraad: het sociaal domein
5. Adviesraad in de participatiesamenleving
6. Lid zijn van de Adviesraad Sociaal Domein van de gemeente Enschede
7. Omvang en samenstelling van de Adviesraad Sociaal Domein van de gemeente Enschede
8. Werken met werkgroepen
9. Netwerk Inwoners met ervaringen
10. Rol en taak Sportadviesraad
11. BTB-commissie
12. Kennisplatform voor Integratie en Burgerschap
13. Rol en taak voorzitter adviesraad Sociaal Domein
14. Werving en selectie leden Adviesraad Sociaal Domein
15. Bezoldiging
16. Onafhankelijk ondersteuner
17. Randvoorwaarden

Bijlage 1: Structuur Adviesraad Sociaal Domein

Bijlage 2: Profiel leden adviesraad

1. Aanleiding

Het College van B&W heeft besloten dat de vier adviesorganen die (zijdelings) op het sociaal domein actief zijn moeten worden opgeheven en dat daarvoor in de plaats een adviesraad Sociaal Domein moet komen. Als de nieuwe adviesraad Sociaal Domein in werking treedt zijn de leden van de huidige adviesraden uit hun functie ontheven omdat hun adviesraad niet meer bestaat.

Vanwege dit, door het gehele College van B&W gedragen, besluit was het noodzakelijk dat er een proces wordt gestart om te komen tot een nieuwe adviesraad. De gemeente heeft besloten om externe adviseur in te zetten om tot een voorstel te komen voor een dergelijke nieuwe adviesraad. De gemeente heeft hiervoor de Koepel Adviesraden Sociaal Domein opdracht gegeven. De adviseur is verantwoordelijk dat er een voorstel is waarin beschreven staat wat de bedoeling, rol, taak, opzet, samenstelling, werkwijze van de nieuwe adviesraad zou kunnen zijn. Het is aan het College om dit voorstel al dan niet over te nemen en om de benodigde vervolgstappen te zetten.

Om te komen tot een dergelijk advies zijn de huidige adviesraden geraadpleegd, zijn de wethouders geïnterviewd en is gesproken met betrokken beleidsmedewerkers en het management van het sociaal domein. Tevens is de BTB-commissie (een commissie van de WMO-raad) geconsulteerd. Op grond van deze raadpleging en op grond van mijn eigen expertise m.b.t. adviesraden is het onderliggende voorstel tot stand gekomen. Het heeft geresulteerd in dit advies waarin er een nieuwe adviesraad wordt voorgesteld die op een aantal wezenlijke punten een ander karakter en een andere werkwijze heeft dan de huidige adviesraden. Het samenspel met de wethouders en de beleidsmedewerkers heeft in de nieuwe context ook een ander karakter. De nieuwe adviesraad vraagt binnen de gemeentelijke geledingen ook enige aanpassingen. Het is logisch dat het een en ander een groeipad met zich mee zal brengen. Hier is rekening mee gehouden in dit voorstel.

2. Rol, positie en taken Adviesraad Sociaal Domein van de gemeente Enschede

Scherpzinnige sparringpartner en adviseur (gevraagd en ongevraagd) van het College en beleidsmedewerkers

De Adviesraad Sociaal Domein is een van de 'instrumenten' waarmee de gemeente Enschede inwonersparticipatie vorm en inhoud geeft. De Adviesraad Sociaal Domein van en voor de gemeente Enschede is voor de wethouders en de beleidsmedewerkers een onafhankelijke en scherpzinnige sparringpartner en adviseur. De adviesraad adviseert de wethouders en beleidsmedewerkers gevraagd en ongevraagd. Met name ten aanzien van beleids- en vraagstukken waarvan een advies vanuit inwonersperspectief toegevoegde waarde heeft. Dit gebeurt op allerlei momenten op het niveau van de adviesraad en vanuit de werkgroepen. Dit maakt dat de leden van de adviesraad op allerlei momenten aan beleidsbeïnvloeding doen. Dit staat in het volgende hoofdstuk beschreven. De Adviesraad Sociaal Domein krijgt bij haar werkzaamheden ondersteuning (zie hoofdstuk 15) zodat zij

zich kan focussen op haar kerntaken. Het College van B&W vraagt de adviesraad om advies aangaande nieuw beleid, ingrijpende wijzigingen in het beleid en de beleidsuitvoering indien deze ingrijpende gevolgen kunnen/zullen hebben voor inwoners.

De gemeente is verantwoordelijk voor het formuleren van het beleid en neemt de adviezen van de adviesraad serieus. De gemeente geeft een (schriftelijke) reactie op het gevraagde en ongevraagde schriftelijke advies, waarin duidelijk wordt hoe en waarvoor de inhoud van het advies door de wethouder(s) en/of beleidsmedewerkers in de beleidsontwikkeling/bijstelling en bij de uitvoering van beleid (inkoop/opdrachtverstrekking aan lokale partijen etc.) wordt gebruikt. Tevens wordt aangegeven welke onderdelen/aspecten van het advies niet worden benut en om welke redenen. Het advies van de adviesraad en de reactie op het advies deelt het College van B&W met de gemeenteraad.

Signaleren en agenderen

De adviesraad is er om te signaleren welke thema's er leven bij (kwetsbare) inwoners en om de leef- en belevingswereld van deze inwoners te agenderen bij de wethouders en de beleidsmedewerkers zodat zij weten wat er bij inwoners leeft en doordenken wat dit betekent voor gemeentelijke beleidsontwikkeling/uitvoering, prioriteiten en communicatie naar inwoners.

Brede inwonersperspectief met specifieke aandacht voor het cliëntenperspectief

De adviesraad adviseert vanuit het brede inwonersperspectief. Het gaat daarbij om de perspectieven die voortvloeien uit de verschillende rollen waar inwoners binnen de participatiesamenleving mee te maken krijgen. Als voorbeeld de rol van buur, inwoner, vrijwilliger, mantelzorger. De adviesraad besteedt in haar adviezen aandacht aan de verschillende inwonersrollen in het algemeen, maar heeft de nadrukkelijke taak het perspectief van inwoners die direct afhankelijk zijn (cliënten) in het bijzonder mee te nemen. Deze laatste groep inwoners (die op de een of andere wijze afhankelijk zijn van het gemeentelijke beleid en van de uitvoering) hebben niet altijd de energie en tijd om mee te denken terwijl juist zij de gevolgen van het beleid direct ervaren.

Het adviseren vanuit inwonersperspectief doen de leden door signalen op te halen, mee te denken over het te ontwikkelen en bij te stellen beleid en door de effecten van (gemeentelijk) beleid op kwetsbare inwoners onder de aandacht te brengen in gevraagde en ongevraagde (schriftelijke) adviezen en door tussentijds overleg met beleidsmedewerkers en wethouders.

Hoe de leden vanuit inwonersperspectief kunnen adviseren is een onderdeel van de deskundigheidsbevordering van de nieuwe adviesraad.

Adviesraden sociaal domein: signalen ophalen

Lid adviesraad doet zijn/haar werk

- Zonder last of ruggenspraak
- Vanuit de leef- en belevingswereld van inwoners
 - Geen achterban, maar een netwerk
 - Benoemd door het college van B&W
 - Niet representatief

Om te kunnen adviseren moet je signalen ophalen

• Eigen ervaringen • Kranten en online nieuwskanalen • Verhalen uit de voetbalkantine • Gesprekken tijdens de koffie bij de kerk	• Contacten met het gehandicapten platform • Gesprekken met vrijwillige schuldhulpmaatjes • Gesprekken met vrijwilligers van de voedselbank • Gesprekken tijdens een verjaardagsfeest	• Contact met ouders op het schoolplein • Aanwezigheid in buurtcentra en andere ontmoetingsplekken • Contact met bestuur van de patiëntenvereniging

Extra aandacht voor

- Als adviesraadslid kan je adviseren vanuit verschillende perspectieven: eigen perspectief (als inwoner), vanuit het perspectief van een vrijwilliger, mantelzorger, buur, iemand die gebruik maakt van de Wmo, ...
- Kwetsbare inwoners vinden het soms lastig om signalen te delen, vanwege angst of schaamte. Zoek daarom het gesprek met mensen die in contact zijn met kwetsbare inwoners (vrijwilligers, belangenbehartigers)

Agenderen sociaal maatschappelijke thema's

Daarnaast heeft de adviesraad de rol om actuele en toekomstige sociaal maatschappelijke thema's te agenderen bij de wethouders en beleidsmedewerkers. Soms spelen er maatschappelijke kwesties die niet altijd de aandacht krijgen die ze verdienen. Zoals de gescheiden werelden tussen diverse bevolkingsgroepen en de situatie in sommige wijken. Vanuit de kennis van de lokale samenleving kan de adviesraad dergelijke thema's verkennen en agenderen, resulterend in een ongevraagd advies. Ook heeft de adviesraad de ruimte om de kwestie te bespreken met personen en lokale maatschappelijke organisaties met als doel om bewustzijn te creëren en met hen te doordenken wat het één en ander betekent voor (groepen) kwetsbare inwoners. De adviesraad faciliteert dan de onderlinge ontmoeting en uitwisseling, zorgt er voor dat er inhoudelijke input is (bijvoorbeeld door een spreker uit te nodigen) en verwerkt de uitkomsten en inzichten in een ongevraagd advies richting de gemeente.

Advisering inwonersparticipatie

Desgewenst kan de gemeente de adviesraad raadplegen over hoe (specifieke) groepen inwoners te betrekken, te raadplegen en/of te informeren rond ontwikkelingen, veranderingen of thema's. Ook kan de gemeente de adviesraad vragen mee te denken of te adviseren over nieuwe vormen van inwonersparticipatie binnen het sociaal domein.

Koepel Adviesraden Sociaal Domein

Zalmstreek 23, 3192 MC Hoogvliet-Rotterdam | secretariaat@koepeladviesradensociaaldomein.nl
KvK nummer 24432298 | Bank NL83RABO0104172681 | www.koepeladviesradensociaaldomein.nl

Gewone taal

De leden van de adviesraad spreken en schrijven in "gewone" taal. Het is de expertise en de verantwoordelijkheid van de beleidsmedewerkers om dat wat leden van de adviesraad delen en adviseren te verwerken in/tot beleid- en uitvoeringsplannen en te benutten in hun contacten en overleggen met onder meer zorg/welzijnsaanbieders en maatschappelijke organisaties etc.

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de adviesraad komt tot uiting in het feit dat de leden van de adviesraad, zonder invloed en inbreng van de gemeente, tot een eigen advies kunnen komen. De adviesraad staat niet los van de gemeente. De adviesraad is een wezenlijk onderdeel van de gemeente Enschede om zodoende te komen tot een evenwichtig beleid en uitvoeringspraktijk.

3. De Adviesraad Sociaal Domein binnen de gemeente Enschede

Vergaderingen adviesraad

De vergaderingen van de adviesraad vinden minimaal 8 en maximaal 11 keer per jaar plaats. Tijdens de vergaderingen van de adviesraad wordt duidelijk gemaakt welke nieuwe adviesaanvragen binnen zijn gekomen. Nieuwe adviesaanvragen komen binnen bij de onafhankelijk ondersteuner die samen met de voorzitter kijkt wat de aard van de adviesaanvraag is en bij welke werkgroep de aanvraag neergelegd kan worden. Mogelijk wordt geconstateerd dat er een projectgroep nodig is waarin leden van meerdere werkgroepen aan deelnemen. In de vergadering rapporteren de verschillende werkgroepen op hoofdlijnen. De concept adviezen die door de werk- en/of projectgroepen zijn opgesteld worden in de vergaderingen besproken en vastgesteld. Binnen de vergaderingen van de adviesraad wordt onderzocht/getoetst of de samenhang met andere thema's/ontwikkelingen voldoende vorm en inhoud heeft gekregen. De agenda's en de verslagen van deze vergaderingen zijn toegankelijk voor de leden van de adviesraad, de betrokken wethouders en de beleidsmedewerkers. Wil de adviesraad een zo goed mogelijke representatieve weerspiegeling zijn van de lokale samenleving, dan is het belangrijk dat de tijden waarop vergaderd en overlegd wordt, op het niveau van de werkgroepen en adviesraad, aansluiten op inwoners die een betaalde (fulltime) baan en/of jong gezin hebben. Dit vraagt van de betrokken beleidsmedewerkers flexibiliteit.

Openbaarheid vergaderingen adviesraad

In de nieuwe setting zijn vergaderingen van de adviesraad nadrukkelijk geen openbare vergaderingen. De adviesraad is het adviesorgaan ten behoeve van wethouders en beleidsmedewerkers. Leden van de adviesraad hebben belang bij een vrije en open communicatie binnen de adviesraad en dit kan in een besloten setting plaatsvinden. De leden van de adviesraad moeten vrijelijk hun gedachten kunnen uiten en hun inbreng kunnen leveren. De leden van de adviesraad fungeren op persoonlijke titel, zonder last en ruggespraak en hoeven geen verantwoording af te leggen aan de lokale samenleving of aan

de gemeenteraad. Om dit te onderstrepen zijn vergaderingen zonder een publieke tribune noodzakelijk. De adviesraad is geen publiek adviesorgaan, maar heeft een specifieke, concrete rol binnen de gemeentelijke structuur. Hier passen geen openbare vergaderingen bij, m.u.v. de themabijeenkomsten.

Overleg wethouders en adviesraad

De adviesraad heeft minimaal 3x per jaar overleg met alle bij het sociaal domein betrokken wethouders. Dit overleg is een onderdeel van de vergadering van de adviesraad. Tijdens dit overleg delen de wethouders belangrijke ontwikkelingen en grote kwesties/dilemma's en hierover wordt gesproken met de adviesraad.

Direct structureel overleg beleidsmedewerker en leden werkgroep

De beleidsmedewerkers adviseren de wethouders en houden daarbij rekening met het algemeen belang, het juridische en financiële perspectief, en met dat wat beleidsmatig vastgesteld is en wat speelt op andere, aanpalende beleidsterreinen. Zij raadplegen daarbij ook diverse maatschappelijke partijen die de Adviesraad vanuit haar rol ook kan/zal benaderen. Als beleidsmedewerkers van de gemeente signalen ophalen bij diverse actoren kunnen ze dat wat ze "meekrijgen" niet altijd één op één verwerken in beleid, omdat er ook nog andere afwegingen gemaakt moeten worden. Daarnaast krijgen beleidsmedewerkers als vertegenwoordiger van de gemeente ook andere signalen, omdat er andere belangen in het spel zijn, gezien de diverse rollen die de gemeente heeft.

De adviesraad daarentegen heeft een vrije positie en adviseert vanuit het inwonersperspectief en brengt derhalve een andere zienswijze in. Vanwege dit gegeven is het voor de adviesraad en de beleidsmedewerkers belangrijk om vroegtijdig en direct overleg met elkaar te hebben. Omdat de beleidsmedewerkers immers de beleidsvoorstellen opstellen en direct opereren richting diverse maatschappelijke partijen zoals de wijkteams, het welzijnswerk, vrijwilligersorganisaties, zorgaanbieders etc. Dit laatste aspect is relevant voor de leden van de adviesraad omdat zij als inwoner met hun beide benen in de samenleving staan en dat wat zij signaleren ook interessant is voor de beleidsmedewerkers in hun relatie met de bovengenoemde actoren.

Het voorstel is dat (leden van) de werkgroepen op thema-niveau een directe relatie gaan onderhouden met beleidsmedewerkers. Een delegatie van een werkgroep zit minimaal 2 en maximaal 4 keer per jaar rond de tafel met individuele beleidsmedewerkers die actief zijn binnen het sociaal domein. Beleidsmedewerkers delen met welke inhoudelijke zaken ze bezig zijn en delen hun issues/dilemma's etc. Leden van de adviesraad denken vanuit inwonersperspectief mee en delen hun signalen. Leden van de werkgroepen delen hun signalen en waarnemingen rond groepen inwoners/en of vraagstukken. Het betreft een structureel overleg met een informeel karakter waarbij de beleidsmedewerkers hun kwesties kunnen delen en de waarnemingen en inzichten van de werkgroepleden benutten. Werkgroepleden kunnen hun signalen, waarnemingen en inzichten delen t.b.v. de beleidsontwikkeling en een verbetering van de uitvoering. De beleidsmedewerkers kunnen hun input gebruiken voor het voorbereiden van stukken die officieel zullen worden

voorgelegd aan de adviesraad maar ook t.b.v. uitvoeringsplannen of gesprekken met aanbieders of maatschappelijke organisaties.

Coördinerend beleidsmedewerkers/MT-leden

Een aantal (coördinerende) beleidsmedewerkers en/of MT-leden delen 3x per jaar tijdens de vergadering van de adviesraad welke relevante grote ontwikkelingen en (nieuwe) plannen er zijn.

Themabijeenkomsten

Daarnaast wordt er een aantal keren per jaar een inhoudelijk thema ("themabijeenkomst") toegelicht door een (externe) spreker. Bij dit onderdeel kunnen andere geïnteresseerden buiten de adviesraad om aanschuiven, zoals; gemeenteraadsleden, vertegenwoordigers cliëntenraden, patiëntenorganisaties en andere maatschappelijke organisaties. De aankondigingen en verslagen van deze bijeenkomsten staan op de site van de adviesraad. Iedere werkgroep is er verantwoordelijk voor dat er een keer per jaar een themabijeenkomst door hen wordt georganiseerd.

Adviesraad en gemeenteraad

De leden van de gemeenteraad kunnen de gevraagde en ongevraagde adviezen van de adviesraad ontvangen nadat het College deze heeft gedeeld via de griffie. Leden van de adviesraad hebben geen rol in het informeren en adviseren van fractieleden en gemeenteraadsleden.

VERGADER- EN CONTACTMOMENTEN

11 VERGADERINGEN PER JAAR MET DE GEHELE ADVIESRAAD

Tijdens de vergaderingen van de adviesraad rapporteren de verschillende werkgroepen op hoofdlijnen. De concept adviezen die door de werk- en/of projectgroepen zijn opgesteld worden in de vergaderingen besproken en vastgesteld.

3 CONTACTMOMENTEN MET DE WETHOUDER(S)

Dit overleg is 3x per jaar een onderdeel van de vergadering van de adviesraad. Tijdens dit overleg delen de wethouders belangrijke ontwikkelingen en grote kwesties/dilemma's en hierover wordt gesproken met de adviesraad.

3 CONTACTMOMENTEN MET DE COORDINEREND BELEIDSMEDEWERKER(S) EN/OF MT-LEDEN

Een aantal (coördinerende) beleidsmedewerkers en/of MT-leden delen 3x per jaar tijdens de vergadering van de adviesraad welke relevante grote ontwikkelingen en (nieuwe) plannen er zijn.

DIRECT OVERLEG WERKGROEP MET BELEIDSMEDEWERKER

(Leden van) de werkgroepen gaan een directe relatie onderhouden met beleidsmedewerkers. Een delegatie van een werkgroep zit minimaal 2 en maximaal 3 keer per jaar rond de tafel met individuele beleidsmedewerkers die actief zijn op het sociaal domein. Beleidsmedewerkers delen met welke inhoudelijke zaken ze bezig zijn en delen hun dilemma's etc. Leden van de adviesraad denken vanuit inwonersperspectief mee en delen hun signalen.

HIERBUITEN GEEN APARTE OVERLEGGEN

Met de wethouders, de beleidsmedewerkers en het MT worden buiten de adviesraadsvergaderingen en de overleggen van de werkgroepen geen aparte overleggen gepland. Dit houdt de rollen en posities helder en voorkomt dat er aparte overlegstructuren ontstaan buiten de adviesraad en de werkgroepen om die onduidelijkheden en verwarring kunnen creëren.

4. Focus adviesraad: het sociaal domein

De adviesraad houdt zich bezig met alle kwesties binnen het (gemeentelijke) sociaal domein die relevant zijn voor inwoners. Het sociaal domein gaat over dat wat iedere inwoner nodig heeft om te kunnen ontmoeten, wonen, (samen)leven, werken, zorgen en om te kunnen meedoen in de breedste zin des woord. Het sociaal domein gaat over een veelheid van kwesties/vragen/problemen die (kwetsbare) inwoners bezighouden en waar de gemeente een rol in speelt c.q. kan spelen. De adviesraad heeft de verantwoordelijkheid om de leef/belevingswereld van inwoners van de gemeente voor het voetlicht te brengen. Met als doel te laten zien welk effect het (gemeentelijk) beleid op (kwetsbare) inwoners heeft en door te delen welke vraagstukken/kwesties bij/onder hen spelen. De leden van de adviesraad kennen kwetsbare inwoners van nabij en/of onderhouden actief en bewust connecties met personen en organisaties die van nabij/door persoonlijk contact weten wat er bij hen speelt. De adviesraad stelt zich de taak om te delen binnen de gemeente hoe inwoners zaken ervaren, hoe (het ontbreken van) beleid hun leven beïnvloedt, hoe de uitvoering van het beleid ervaren wordt en wat dat kan betekenen voor hun verhouding tot de naaste omgeving en richting de gemeente.

Onder de noemer van het sociaal domein vallen bijzonder veel maatschappelijke thema's en "groepen": Vergrijzing, mantelzorg, jeugdhulp, integratie, uitkeringen, schulden, armoede, laaggeletterdheid, sociale netwerken (waaronder mantelzorg), eenzaamheid, VN-verdrag/inclusie, vrijwilligerswerk, burenhulp, sociale veiligheid, wonen, weer/langer zelfstandig wonen, thuiszitters/vroegtijdige schoolverlaters, gezondheid, verslavingen, dak/thuisloosheid, meedoen, gezondheid, bewegen, werkloosheid, passend werk, (toegang tot en kwaliteit van) ondersteuning, algemene voorzieningen etc.

Er zijn groepen inwoners die met een groot aantal verschillende thema's te maken hebben en bij wie deze thema's elkaar onderling (negatief) beïnvloeden. Diverse (groepen) inwoners hebben te maken met het sociaal domein: inwoners die anderen ondersteunen in de vorm van mantelzorg, burenhulp, vrijwillige inzet en inwoners die zelf direct ondersteuning nodig hebben. Deze laatste groep ook wel "cliënten" genoemd is door de diverse decentralisaties en overheidsbeleid de laatste jaren gegroeid. Het gaat dan om onder meer inwoners met een psychische kwetsbaarheid, inwoners met een verstandelijke beperking, inwoners met een fysieke handicap of chronische ziekte, inwoners die hun naasten permanent ondersteunen zodat zij zelfstandig kunnen wonen/leven, inwoners die afhankelijk zijn van (gemeentelijke) financiële ondersteuning, inwoners met materiele problemen /schulden, inwoners die beschut/beschermd werk nodig hebben, statushouders, inwoners die de taal niet machtig zijn en/of laaggeletterd zijn; inwoners die alleenstaand zijn en geen netwerk hebben, inwoners met opvoed- en opgroei problemen, inwoners die betrokken zijn bij huiselijk geweld, inwoners die buitengesloten worden/uitgestoten (dreigen te) worden wegens hun seksuele oriëntatie of etnische achtergronden, inwoners met structurele huisvestingsproblemen vanwege hun financiële en/of sociale omstandigheden etc.

5. Adviesraad in de participatiesamenleving

De adviesraad vervult haar rol binnen de reikwijdte van de participatiesamenleving. Dit houdt in; een samenleving die erop gebaseerd is dat iedereen meedoet naar vermogen. Iedere inwoner heeft te maken met de participatiesamenleving. De adviesraad voelt zich verantwoordelijk om aandacht te hebben voor het perspectief van de inwoners die afhankelijk zijn. Het uitgangspunt is dat inwoners eerst kijken naar wat men zelf kan doen en betalen (eigen kracht), voordat men een beroep doet op voorzieningen die de gemeente geld kosten. Er is een bepaalde eigen verantwoordelijkheid die afhankelijk is van eigen mogelijkheden en capaciteiten. Als de grenzen op dat punt bereikt zijn en men heeft ondersteuning nodig om het gewone leven vorm en inhoud te geven, doet men eerst een beroep op de naasten (partner, kinderen en andere familieleden). Biedt dat onvoldoende soelaas dan wordt onderzocht of vrienden en burens ondersteuning kunnen/willen bieden, mogelijk in combinatie met de inzet van (zorg) vrijwilligers en het gebruik maken van algemene voorzieningen. Tot slot kan als dat nodig is betaalde hulp ingezet worden (indicatiestelling).

Vanuit deze filosofie, op grond waarvan beleid wordt gemaakt, heeft de inwoner/burger dus verschillende rollen:

1. een inwoner die functioneert binnen de ideeën van de participatiesamenleving (neemt zijn/haar eigen verantwoordelijkheid, anticipeert, regelt zaken zelf, denkt na over zijn leven(stijl) nu en in de toekomst, zorgt voor een sociaal netwerk etc.);
2. een inwoner die gebruik maakt van collectieve/algemene voorzieningen
3. een inwoner die de rol vervult van naaste/mantelzorger die zijn partner, ouder, kind of ander familielid (gedeeltelijk) verzorgt;
4. een inwoner die als buurt/wijk/dorpsbewoner omkijkt naar zijn/haar burens en daar desgewenst naar omkijkt of ondersteuning aanbiedt, en/of die in de wijk (samen met anderen) activiteiten ontplooit om de samenhang en leefbaarheid in de buurt/wijk/dorp te verbeteren;
5. een inwoner die als vrijwilliger actief is bij een vereniging/commissie/werkgroep of comité;
6. een inwoner die (samen met andere inwoners) een burgerinitiatief ontplooit, bijvoorbeeld door een zorgcoöperatie op te richten;
7. een inwoner die gebruik maakt van een individuele voorziening of een uitkering van de gemeente heeft (cliënt).

Al deze verschillende inwonersperspectieven zijn relevant voor de adviesraad omdat deze vanuit inwonersperspectief werkt.

Adviesraden sociaal domein: inwonersperspectieven

Inwoner die bewust of onbewust bekend is met de ideeën van de participatiesamenleving (neemt zijn/haar eigen verantwoordelijkheid, anticipeert, regelt zaken zelf, denkt na over zijn leven(stijl) nu en in de toekomst, zorgt voor een sociaal netwerk etc.);

Inwoner die de rol vervult van naaste/mantelzorger die zijn partner, ouder, kind of ander familielid (gedeeltelijk) verzorgt;

Inwoner die als buurt/wijk/dorpsbewoner omkijkt naar zijn/haar buuren en desgewenst ondersteuning aanbiedt, en/of die in de wijk (samen met anderen) activiteiten ontplooit om de samenhang en leefbaarheid in de buurt/wijk/dorp te verbeteren;

Vanuit welk perspectief adviseer je?

Als adviesraadslid breng je het inwonersperspectief binnen bij de gemeente. Je kijkt vanuit de leef- en belevingswereld van inwoners naar een beleidsmatig vraagstuk. Maar er zijn veel inwoners, en dus ook meerdere perspectieven. Het is daarom handig om in beeld te brengen vanuit welk perspectief je als adviesraadslid kunt adviseren. Dit maakt meteen duidelijk welke connecties je als lid moet/kunt hebben en wat vindplaatsen zijn om met deze mensen in contact te komen.

Inwoner die als vrijwilliger of maatje actief is bij een vereniging/commissie/werkgroep of comité op terreinen die het sociaal domein betreffen;

Inwoner die (samen met andere inwoners) een burgerinitiatief ontplooit, bijvoorbeeld door een zorgcoöperatie op te richten;

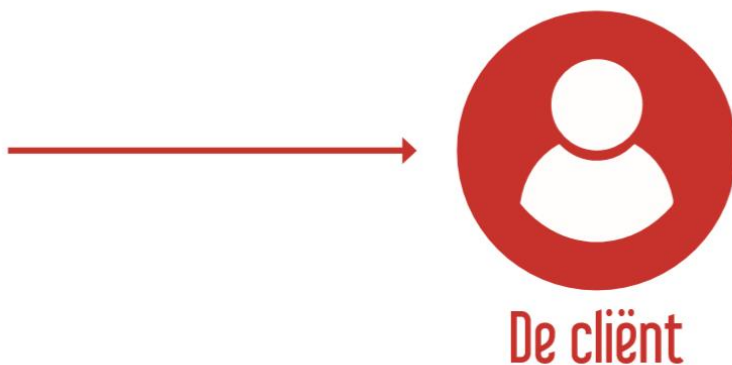

Inwoner die gebruik maakt van een individuele voorziening of een uitkering van de gemeente heeft:

een cliënt.

Adviesraden sociaal domein: inwonersperspectieven

Cliënten zijn een belangrijke groep voor adviesraden, van oorsprong waren adviesraden ook vooral gefocust op deze groep. Cliënten zijn niet altijd (goed) vertegenwoordigd in een adviesraad. Wel zien we dat er veel verbinding is vanuit de adviesraad met cliënten en hun vertegenwoordigers, zodat adviesraadsleden ook weten wat binnen hun leef- en belevingswereld relevant is. We hebben het dan over cliënten die afhankelijk zijn van een voorziening die door de gemeente wordt betaald: inwoners die gebruik maken

van jeugdzorg, van de dagopvang, van beschut werk, van vervoer, inwoners met een psychische kwetsbaarheid of een verstandelijke of lichamelijke beperking, inwoners die afhankelijk zijn van (gemeentelijke) financiële ondersteuning, inwoners die werk zoeken, inwoners met schulden, inwoners die beschut/beschermde werk nodig hebben, statushouders, inwoners die alleenstaand zijn en geen netwerk hebben, inwoners met opvoedingsvraagstukken, thuiszitters/vroegtijdige schoolverlaters, etc.

Voor adviesraden is het waardevol om met al deze inwoners in contact te zijn.
Alleen op de manier kunt u het inwonersperspectief echt binnen brengen bij de gemeente.

Binnen de gemeente is er gekozen om binnen het sociaal domein te werken vanuit/aan drie principes:

- A. Inwoners te helpen duurzaam perspectief voor zichzelf te ontwikkelen en zo hun zelf- en samenredzaamheid vergroten. Daarbij wordt het handelen afgestemd op de mate waarin inwoners hun eigen verantwoordelijkheid (kunnen) nemen. We zorgen er voor dat misbruik en oneigenlijk gebruik niet loont.
- B. Waar 'standaard instrumenten' niet voldoen wordt maatwerk geleverd waarbij een bewuste afweging wordt gemaakt tussen rechtmatigheid, de kosten en de eigen inzet van de inwoner. Er wordt indien nodig gezocht naar de ruimte binnen regelgeving en, waar die ruimte er niet is maar wel nodig, worden er alternatieven gezocht om te doen wat nodig is.
- C. De denk- en leefwereld van de inwoners is het uitgangspunt, oplossingen worden samen met de inwoners gezocht. Samenwerken intern en met andere organisaties is een voorwaarde.

De adviesraad denkt mee vanuit deze leidende principes.

Koepel Adviesraden Sociaal Domein

Zalmstreek 23, 3192 MC Hoogvliet-Rotterdam | secretariaat@koepeladviesradensociaaldomein.nl
KvK nummer 24432298 | Bank NL83RABO0104172681 | www.koepeladviesradensociaaldomein.nl

Daarnaast zijn er belangrijke ontwikkelingen gaande in het sociaal domein die grote gevolgen (gaan) hebben voor alle inwoners van Enschede. Het gaat om de volgende bewegingen:

1. Van gemeente naar gemeenschap: de realiteit is dat de komende jaren onder meer vanwege de beschikbare middelen en de beperkte professionele menskracht de vraag is: "Wat kan en wil de gemeenschap zelf doen en welke rol speelt de gemeente daarin?"
2. Van individueel naar collectief: voor elke inwoners een door de overheid exclusief geleverde oplossing is niet te financieren en de menskracht ontbreekt. De balans in wat individueel en wat collectief aangeboden wordt, zal opnieuw worden opgemaakt.
3. Van exclusief naar inclusief: in de verzorgingsstaat kon ieder zich met een vraag exclusief tot de overheid richten in de wetenschap dat de overheid zich ontfenmt over kwetsbare inwoners. Mede door de extramuralisering van de GGZ en mensen met een verstandelijke beperking en het langer thuis blijven wonen van ouderen komen andere inwoners in aanraking met kwetsbare inwoners in hun eigen omgeving en zijn inwoners meer op elkaar aangewezen. Dit vraagt een inclusieve buurt, wijk en verenigingsleven.
4. Van systeem-gestuurd naar leefwereld-gestuurd: in de verzorgingsstaat was het uitgangspunt dat oplossingen maakbaar, voorspelbaar door het systeem konden worden geleverd. Deze manier van denken en doen is niet meer houdbaar en sluit ook niet aan bij wat er nodig is. Meer en meer moet er aangesloten worden op wat inwoners echt nodig hebben en om de beschikbare middelen zo optimaal mogelijk in te zetten.

De adviesraad heeft een belangrijke rol om de gemeente vanuit inwonersperspectief te adviseren bij deze ontwikkelingen.

6. Lid zijn van de Adviesraad Sociaal Domein van de gemeente Enschede

- Leden van de adviesraad worden voorgedragen aan het College van B&W en door hen benoemd. Het College van B&W kan als er sprake is van (mogelijke) belangentegenstellingen of problematisch functioneren binnen de adviesraad een lid uit zijn/haar taak te ontheffen. Het een en ander wordt beschreven in de verordening.
- Het wordt van de leden van de adviesraad verwacht dat zij in staat zijn om netwerken te ontwikkelen die nodig zijn om de juiste signalen op te halen. Het opbouwen, onderhouden en uitbreiden van een relevant netwerk is een voorwaarde voor de leden van de adviesraad. Het (opbouwen), onderhouden en benutten van het netwerk t.b.v. van de adviesrol is een onderdeel van de deskundigheidsbevordering van de nieuwe adviesraad.
- Leden van de adviesraad bewegen zich actief en onderzoekend in de lokale samenleving. Dit is nodig om te horen, te zien en te ervaren wat er speelt bij (groepen) inwoners. De leden hebben nauwe en bewuste connecties met (potentieel) kwetsbare inwoners of

zoeken deze inwoners (en/of degenen die hen vanuit hun vrijwillige (of professionele) bezigheden kennen) direct op.

- Leden van de adviesraad zijn nieuwsgierig wat (kwetsbare) inwoners bezighoudt, hoe hun leven eruit ziet, hoe zij (over)leven en waar zij tegenaan lopen. Zij realiseren zich dat zij hun adviestaak alleen kunnen uitoefenen door bewust en actief contacten te leggen en te onderhouden. Zij luisteren goed en lezen tussen de regels door wat zorgen, behoeften en wensen zijn.
- Leden van de adviesraad houden zich verre van (individuele) belangenbehartiging. Zij zijn wel in staat om uit (een aantal) individuele verhalen/ervaringen grote lijnen en patronen te halen die relevant zijn en brengen die in binnen de werkgroepen en op andere plekken waar aan de adviezen wordt gewerkt. Dit betekent dat voorkomen moet worden dat inwoners die problemen hebben met de gemeente of andere organisaties, aankloppen bij (leden van) de adviesraad. Belangenbehartiging vindt plaats door organisaties die actief zijn buiten de adviesraad. Zij kunnen rechtstreeks leden van de gemeenteraad en de fracties benaderen om hun standpunten te delen. Leden van de adviesraad hebben deze mogelijkheden niet omdat zij het College en beleidsmedewerkers adviseren.
- Op het lokale speelveld zijn ook diverse actoren actief: zorg/welzijnsinstellingen, corporaties, verenigingen, belangenorganisaties (vakbonden, gehandicaptenorganisaties, het seniorenplatform, Sociaal Hart Enschede, migrantenorganisaties etc.) bewonersinitiatieven, wijkraden, werkvoorziening etc. Deze instanties/organen zijn een vindplaats van signalen. Echter zij hebben ook hun eigen organisatiebelangen die zij graag met leden van de adviesraad delen in de hoop dat de adviesraad voor hun belangen opkomt. Het is belangrijk dat de leden van de adviesraad in hun communicatie met deze partijen duidelijk zijn over de rol en taak (signalen afgeven vanuit inwonersperspectief vanuit een onafhankelijke positie) en wat zij met de input doen die zij ontvangen zodat er geen verkeerde verwachtingen worden geschept.
- Leden van de adviesraad zijn geen vertegenwoordigers van (groepen) inwoners. Zij denken vanuit het perspectief van inwoners en onderhouden contacten met inwoners als inwoner van Enschede, als buurt/wijkbewoner, als voormalig vrijwilliger etc. en doen vanuit al deze "gewone" inwonersrollen indrukken en inzichten op die zij benutten in hun rol als lid van de adviesraad. Leden onderhouden op allerlei manieren contact met kwetsbare inwoners en inwoners/organisaties die nauwe connecties hebben met hen hebben zodat men weet wat er onder inwoners leeft aan ervaringen, beelden, ideeën en verwachtingen. Leden van de adviesraad zijn geen verantwoording schuldig aan (groepen) inwoners of (vertegenwoordigers van) organisaties die men als lid van de adviesraad heeft geraadpleegd. Het raadplegen van personen en organisaties is bedoeld om te weten wat er leeft. De informatie die daarbij wordt opgedaan is een van de informatiebronnen waarover een lid van de adviesraad beschikt.
- Leden van de adviesraad zijn onafhankelijk, denken en spreken zonder last en ruggespraak, op persoonlijke titel zonder een groep inwoners of organisatie te vertegenwoordigen. Er is geen achterban die vertegenwoordigd hoeft te worden.

- Leden van de adviesraad verdiepen zich in de thema's binnen het sociaal domein en benutten hun eigen waarnemingen en de inzichten, verhalen en ervaringen opgedaan door contacten met inwoners en vrijwilligers(organisaties) om een inbreng te leveren in de binnen de adviesraad en in de gesprekken met wethouders en beleidsmedewerkers.
- Leden van de adviesraad kunnen in het (recente) verleden professioneel of op vrijwillige basis met/voor kwetsbare inwoners uit Enschede (of andere plaatsen) gewerkt hebben maar weten dat het als lid van de adviesraad gaat om hoe inwoners in de gemeente Enschede huidige en toekomstige kwesties in het sociaal domein ervaren.
- Leden van de adviesraad adviseren vanuit inwonersperspectief en realiseren zich dat dat een ander perspectief is dan een politiek, bestuurlijk of professioneel perspectief.
- Een lid van de adviesraad wordt aangesteld omdat hij/zij in staat is signalen op te pikken, in te brengen en met anderen "te duiden". Een lid van de adviesraad is (morele) verantwoording verschuldigd aan zijn/haar collega's (binnen de werkgroepen-zie hieronder): waar baseert hij/zij zijn/haar inbreng op, waar heeft men welke signalen opgedaan, zijn deze signalen herkenbaar en logisch?

7. Omvang en samenstelling van de Adviesraad Sociaal Domein van de gemeente Enschede

Het sociaal domein is breed en veelomvattend en dit vereist leden met verschillende affiniteiten, achtergronden, kwaliteiten, ervaringen en connecties. Pluriformiteit en diversiteit in de breedste zin van het woord binnen de adviesraad is nodig om als adviesraad samen de adviesfunctie goed invulling te geven. Het gaat om diversiteit voor wat betreft leeftijd, sexe, affiniteiten met thema's en connecties met diverse groepen inwoners binnen de gemeente.

Het voorstel is dat de adviesraad bestaat uit minimaal 14 en maximaal 18 leden: één voorzitter en daarnaast leden die ieder deel uit maken van minimaal één werkgroep. Het minimum aantal is nodig om binnen de adviesraad voldoende verschillende input te hebben vanuit verschillende invalshoeken en informatiebronnen. Het maximum aantal is opgenomen om te zorgen dat de groep een zodanige omvang heeft dat men elkaar weet te vinden en elkaars kwaliteiten en ervaringen optimaal kan benutten.

Alle leden, inclusief de voorzitter, van de adviesraad wonen in de gemeente Enschede. De leden zijn niet actief in de lokale politiek, maken geen deel uit van het bestuur van een regionale/lokale zorg/welzijnsorganisaties of vereniging of zijn op een andersoortige wijze beleidsmatig betrokken bij een dergelijke organisatie. De leden zijn geen aanbieder binnen het sociaal domein in de gemeente Enschede of daar werkzaam. Leden zijn niet werkzaam bij een door de gemeente Enschede gesubsidieerde instelling in het sociaal domein. Leden zijn niet werkzaam bij de gemeente Enschede in een functie die direct te maken heeft met het sociaal domein.

8. Werken met werkgroepen

Werken met werkgroepen

Het sociaal domein is breed en omvat veel thema's waar diverse groepen in de samenleving bij betrokken zijn. Het is niet logisch dat alle leden zich over alle kwesties buigen die spelen op het sociaal domein. Het werken met werkgroepen die verantwoordelijk zijn voor bepaalde thema's is een goede manier om recht te doen aan affiniteiten en kennis die aanwezig is bij leden van de adviesraad. In de werkgroepen vindt het gesprek over de onderwerpen die vallen onder de werkgroep. In de werkgroep wordt de informatie die aanwezig is bij de leden gedeeld en is daarnaast het gevraagde en ongevraagde advies onderwerp van gesprek. Binnen de werkgroep vindt de onderlinge discussie plaats, bevragen leden elkaar en wordt gezocht naar patronen, naar effecten en naar mogelijke oplossingsrichtingen. Het elkaar bevragen, het nadenken over oorzaken, samenhang van zaken en effecten op inwoners is belangrijk om als werkgroep tot een onafhankelijk en gedragen advies vanuit inwonersperspectief te komen. Het zorgt ervoor dat de adviesraad geen "doorgeefluik" van ongenoegens wordt van professionals en inwoners. Zowel in de adviesraad als in de werkgroep kan worden besloten dat er een signaal aan de gemeente wordt afgegeven c.q. dat er een ongevraagd advies wordt uitgebracht. Deze wordt door leden van een werkgroep uitgewerkt en in de adviesraad besproken en vastgesteld, waarna het ingebracht wordt bij de gemeente. Vanuit de werkgroep worden directe contacten onderhouden met de betrokken beleidsmedewerkers. De verbinding daartoe wordt gelegd door de contactpersoon van de gemeente. Er worden vanuit iedere werkgroep in overleg met de contactpersoon concrete afspraken gemaakt over hoe de communicatie, het overleg en samenwerking met (individuele) beleidsmedewerkers plaatsvindt.

De conceptadviezen van de werkgroepen worden besproken in de adviesraad. Dit impliceert dat werkgroepen het mandaat hebben gekregen van de adviesraad om m.b.v. de signalen die zij hebben opgedaan en hun kennis, affiniteiten om tot een concept signaal of advies te komen. Raadsleden doen het werk van de werkgroep leden niet dunnetjes over, maar stellen verhelderende vragen en vullen desgewenst aan.

Aan de "voorkant" als er een adviesaanvraag ligt en/of als er plannen zijn om een ongevraagd advies uit te brengen wordt er binnen de adviesraad gekeken of er meerdere werkgroepen zich zouden moeten buigen over het advies.

Rol en taak werkgroepleden

Het voorstel is dat iedere werkgroep bestaat uit minimaal 3 leden. Iedereen zit minimaal in 1 werkgroep m.u.v. de voorzitter van de adviesraad. De leden van de adviesraad zoeken bewust contact met (groepen) (kwetsbare) inwoners, spreken met hen vanuit hun rol als inwoner en benutten dat wat ze oppikken uit de gesprekken en vanuit hun eigen privé contacten als inwoner, buur, vriend, vrijwilliger. De bevindingen en inzichten die men daarbij opdoet brengt men in binnen de werkgroepen. Op het niveau van de werkgroepen worden directe overleggen (gepland) met de beleidsmedewerkers die zich bezighouden met bepaalde dossiers.

Werkwijze werkgroepen

In de werkgroepen vindt onder voorzitterschap van een trekker uitwisseling, duiding en doordenking plaats en wordt bekeken of het waardevol is om het e.e.a. met de beleidsmedewerker(s) en/of wethouder(s) te bespreken. Het aan de orde stellen bij de beleidsmedewerker(s) kan op een informele wijze plaatsvinden in een goed gesprek met een of meerdere beleidsmedewerkers en met een of meerdere leden van de werkgroep. In het gesprek kunnen leden nadrukkelijk vragen "wat kunnen jullie er mee in jullie eigen praktijk", "sluit dit aan bij waar jullie zelf ook mee bezig zijn?" Het kan ook formeel plaatsvinden door middel van een gesprek met de wethouder en beleidsambtenaren in een overleg met een delegatie van de werkgroep of de volledige werkgroep en met het vastleggen van de weergave van het gesprek in een verslag. Het kan ook zijn dat de werkgroep - via de adviesraad - formeel een signaal afgeeft door middel van een (on)gevraagd schriftelijk signaal. Een signaal kan inhouden een weergave van een maatschappelijk probleem met omschrijving wat het probleem is en welke impact het heeft op bepaalde/verschillende (groepen) kwetsbare inwoners.

Een signaal kan ook inhouden een beschrijving van het probleem, de impact en ingrediënten voor een oplossingsrichting (wat, met en voor wie). Tevens kan de adviesraad afspraken maken over terugkoppeling, evaluatie en monitoring.

De werkgroepen en de adviesraad bevragen de beleidsmedewerker(s) en wethouder(s) welke toegevoegde waarde het signaal voor hen heeft, welke nieuwe inzichten men heeft opgedaan en op welke manier het benut wordt. De leden van de werkgroep investeren geen energie in het monitoren of alle aspecten van de signalen terug te vinden zijn in het beleid.

Trekker werkgroep

Iedere werkgroep wordt voorgezeten door een trekker. Een trekker is een actief (meewerkend) lid van de werkgroep. De trekker is er verantwoordelijk voor dat iedereen een evenwichtige inbreng kan leveren en stimuleert leden om hun netwerk te benutten, uit te bouwen en op onderzoek uit te gaan. De trekker houdt overzicht, kan hoofd- en bijzaken onderscheiden, heeft gevoel voor rollen, posities en verhoudingen. De trekker bewaakt dat eenieder een passende werklast heeft. De trekker zorgt ervoor dat er een agenda komt, zit het werkgroep overleg voor, stimuleert de inbreng van eenieder, vat samen, trekt conclusies en formuleert acties. De trekker draagt er zorg voor dat er duidelijke afspraken worden gemaakt met de leden van de werkgroep over voortgang, en de tussentijdse communicatie etc. De trekker stimuleert dat onderlinge (menings-) verschillen besproken en overbrugd worden. De trekker zorgt er, samen met de voorzitter, voor dat minimaal een keer per jaar het functioneren van de werkgroep en de bijdrage en inzet van alle werkgroepleden daarbinnen wordt geëvalueerd. De inzet en bijdrage van de trekker krijgt daarbij ook de aandacht. De trekkers krijgen bij de start en na een half jaar deskundigheidsbevordering bij het vormgeven van hun rol.

Vier werkgroepen

Er wordt (vooralsnog) gewerkt met vier werkgroepen:

1. Opgroeien en opvoeden:

- onder meer jeugdhulp, passend onderwijs, schooluitval, 18-/18+, huiselijk geweld;

2. Participeren (meedoen, werk, vrijwilligerswerk, inloop, dagbesteding):

- onder meer mantelzorg, vrijwilligerswerk, activering, dagopvang, laagdrempelige inloop, dagbesteding, (beschut/begeleid) werken, integratie, drempels om mee te doen (taal, fysieke of psychologische drempels-, stigmatisering,) -Inclusie/VN-verdrag, gezondheid (waaronder bewegen), algemene voorzieningen;

3. Opvangen (sociaal vangnet):

- onder meer armoede, schuldhulpverlening, inkomensvoorzieningen/financiële regelingen;

4. Wonen en vervoer/mobiliteit:

- onder meer huisvesting, ondersteuning/voorzieningen, sociale veiligheid, wijk/buurtontwikkeling, beschermd/begeleid wonen, leefbaarheid, voorzieningenniveau, eenzaamheid, vervoer.

Iedere werkgroep organiseert 1 keer per jaar een inhoudelijke themabijeenkomst onder de vlag van de adviesraad.

9. Netwerk Inwoners met ervaringen

De leden van de adviesraad hebben als een van hun informatiebronnen directe contacten met inwoners met ervaringen nodig. In hoofdstuk 4 wordt beschreven om welke inwoners het gaat. Vanzelfsprekend heeft een deel van de inwoners die onder de groep "cliënten" valt te maken met verschillende vormen van ondersteuning.

Het is de bedoeling dat leden van de adviesraad als inwoner van Enschede zelf contact hebben met (een deel van deze inwoners) en dat men daarnaast zelf actief het contact zoekt om te weten wat er bij hen leeft. Naast deze eigen connecties is het voorstel is dat er een netwerk om de adviesraad heen wordt gevormd met inwoners die ondersteuning nodig hebben. Deze inwoners worden op persoonlijke titel en individueel geraadpleegd door de leden van de verschillende werkgroepen. De leden van het netwerk vertegenwoordigen geen andere groep inwoners of organisatie. Zij zijn beschikbaar om de leden van de werkgroepen te voeden. De leden van het netwerk komen niet als groep bij elkaar. Zij zijn in feite een pool van individuele inwoners die benaderd kunnen worden door de leden van de werkgroepen. Zij fungeren als informant en hebben geen rol hebben in het opstellen en beoordelen van de adviezen.

Leden van de huidige BTB-commissie (zie hoofdstuk 11) en leden van het Kennisplatform (zie hoofdstuk 12) die geen deel uitmaken van de Adviesraad Sociaal Domein zullen worden

uitgenodigd om deel uit te maken van het van het netwerk Inwoners met ervaringen vanwege onder meer hun eigen ervaringen met inclusie.

Aan het einde van ieder jaar wordt door de voorzitter van de adviesraad samen met de leden van de adviesraad geëvalueerd in welke mate de individuele leden van het netwerk bereid en beschikbaar waren om geconsulteerd te worden. Indien consultatie om welke reden dan ook nauwelijks kon plaatsvinden wordt onderzocht met de betreffende persoon of het toegevoegde waarde heeft om de rol in het komende jaar te vervullen.

De leden van de adviesraad zijn verantwoordelijk voor de werving van deze inwoners. De gemeente geeft hierbij (bij de startfase) directe ondersteuning om tot een pool te komen van vooralsnog 20 inwoners. De leden van het netwerk krijgen op jaarbasis een vergoeding van €250,-.

10. Rol en taak Sportadviesraad

Hoe en waar de taken van de Sportadviesraad, na het opheffen van deze adviesraad, worden ingevuld en belegd vraagt op korte termijn de aandacht. De leden van de Sportadviesraad geven advies met als doel om de sport en het bewegen binnen de gemeente Enschede een steviger plek te geven (te bevorderen) in de ruimste zin van het woord. Dit ten behoeve van alle inwoners in Enschede. De leden van de adviesraad hechten er waarde aan dat sport en bewegen in Enschede stevig op de kaart staat. Zij willen een bijdrage leveren aan het vergroten van de kwaliteit van het gemeentelijke sportbeleid. Bij het adviseren wordt sport als doel op zich als uitgangspunt genomen wat niet uitsluit dat sport ook als een middel voor andere doeleinden benut kan worden. In de adviesraad Sociaal Domein is bewegen/sport als middel tot participatie van (kwetsbare) inwoners en als middel om gezond te blijven/worden aan de orde. De huidige Sportadviesraad is hier in beperkte mate mee bezig. De wijze waarop het adviseren nu wordt ingevuld en de focus van de huidige adviesraad maakt het onlogisch om de functies van de huidige adviesraad te beleggen in de adviesraad sociaal domein. Het is noodzakelijk dat het College van B&W c.q. de verantwoordelijke wethouder met de leden van deze adviesraad bespreekt welke van de taken van de adviesraad reeds zijn belegd bij het gebruikersorgaan van het Sportbedrijf. Tevens is helderheid nodig waar eventueel resterende functies/taken die de Sportadviesraad momenteel uitoefent worden belegd.

11. BTB-commissie

De BTB-commissie (Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Beschikbaarheid) is een commissie die gelieerd is aan de huidige Wmo-raad. De leden van de BTB-commissie zijn geen lid van de adviesraad. Door het opheffen van de Wmo-raad wordt de BTB-commissie opgeheven. In deze commissie zitten inwoners met eigen ervaringen op het terrein van bereikbaarheid, toegankelijkheid en beschikbaarheid van collectieve/algemene en individuele voorzieningen. De commissie heeft momenteel twee hoofdtaken: het gevraagd en ongevraagd adviseren

van de Wmo-raad m.b.t. de bereikbaarheid, toegankelijkheid en beschikbaarheid in de breedste zin des woord en het zelfstandig traceren van kwesties rond fysieke toegankelijkheid bij publieke/openbare panden en ruimtes en het gevraagd/ongevraagd adviseren hoe deze panden en ruimtes toegankelijk(er) kunnen worden gemaakt. Voor wat betreft deze laatste taak vervult de commissieleden een zelfstandige rol zonder ruggespraak en betrokkenheid van de Wmo-raad.

De eerste taak, het gevraagd en ongevraagd adviseren m.b.t. de bereikbaarheid, toegankelijkheid en beschikbaarheid van collectieve/algemene en individuele voorzieningen, is in de nieuwe situatie een taak van de Adviesraad Sociaal Domein. Deze adviesrol richting de gemeente wordt belegd bij de adviesraad sociaal domein omdat inclusie niet losgezien kan worden van andere thema's binnen het sociaal domein.

Commissie Fysieke Toegankelijkheid

De tweede taak: het gevraagd/ongevraagd concreet en praktisch adviseren hoe panden en ruimtes toegankelijk(er) kunnen worden gemaakt is taak die een belangrijke bijdrage levert aan de doelen die gesteld zijn in het VN-verdrag. Ook de komende jaren is het nodig dat de fysieke toegankelijkheid van gebouwen en openbare ruimtes de aandacht blijft houden. Het is niet logisch om deze praktische taak te beleggen binnen de adviesraad. Het advies is om de deskundigheid op dit terrein bij leden van de BTB-commissie ook in de toekomst, in een andere vorm, te benutten. Het voorstel is om deze taak te beleggen in een werkgroep die in opdracht van de gemeente gevraagd en ongevraagd praktische adviezen geeft op het terrein van de fysieke toegankelijkheid van gebouwen en de omgeving. In de werkgroep zitten inwoners uit Enschede die zelf directe ervaringen hebben met fysieke (on)toegankelijkheid en die hun eigen ervaringen benutten om een betere fysieke toegankelijkheid te realiseren. Het spreekt voor zich dat leden van de huidige BTB-commissie deel uit kunnen/zullen maken van deze werkgroep. Het voorstel is de werkgroep voor een vooraf bepaalde periode in te stellen-bijvoorbeeld drie jaar. Het is nodig dat er binnen de gemeente een contactpersoon is voor de BTB-commissie. Het gaat dan om een medewerker die vanuit zijn/haar dagelijkse functie direct betrokken is bij openbare gebouwen en publieke terreinen.

12. Kennisplatform voor Integratie en Burgerschap

Het Kennisplatform voor Integratie en Burgerschap is een plek waar inwoners met een migrantenachtergrond hun inbreng leveren. Het is een platform waar discussie en uitwisseling plaatsvindt m.b.t. vraagstukken die te maken hebben met integratie en burgerschap van inwoners met een migratie en vluchtelingen/asielachtergrond in de breedste zin van het woord. Het platform wordt net als de andere adviesraden opgeheven. Het is de verantwoordelijkheid van de leden van de werkgroepen om het perspectief van inwoners met een migranten/vluchtelingen en asielachtergrond te betrekken in hun advisering.

Leden die geen deel uit maken van de nieuwe adviesraad worden, na het opheffen van het platform, gevraagd of zij op persoonlijke titel geraadpleegd kunnen worden door de gemeentelijke procesmanager om met hem/haar mee te denken over specifieke vraagstukken en om deze te ondersteunen om "toegang" te krijgen tot de migrantengemeenschappen en (groepen) inwoners met een vluchtelingen- en asielachtergrond.

Leden die geen deel uit maken van de nieuwe adviesraad zullen worden gevraagd of zij deel uit willen maken van het netwerk inwoners met ervaringen (zie ook hoofdstuk 9).

13. Rol en taak voorzitter adviesraad

De adviesraad wordt gedurende de eerste 1,5 jaar (opstart/implementatiefase) voorgezeten door een onafhankelijke, betaalde voorzitter die zorgdraagt voor de implementatie van de nieuwe adviesraad. De voorzitter krijgt hiertoe een specifieke opdracht van de gemeente. De "eerste" voorzitter hoeft geen inwoner van de gemeente Enschede te zijn. De voorzitter zit de vergaderingen voor, zorgt er voor dat de adviesraad als een team gaat functioneren, dat de bedoeling van de adviesraad vorm en inhoudt krijgt en is sparringpartner voor de trekkers van de werkgroepen. De voorzitter heeft expliciet geen boegbeeldfunctie naar de Enschedese samenleving. Hij/zij heeft een interne rol richting adviesraad en waar nodig voor het adequaat uitoefenen van de adviesfunctie van de adviesraad een verbindende rol richting beleidsmedewerkers en College.

De voorzitter is open minded, kan verschillen overbruggen en kan hoofd- en bijzaken onderscheiden. Hij/zij heeft oog voor het proces, de onderlinge interacties en procedures en kan omgaan met diversiteit. De voorzitter heeft een rol om met leden van de adviesraad te spreken over hun inzet en inbreng.

De voorzitter is niet politiek actief, heeft affiniteit (gevoel voor) maatschappelijke vraagstukken, maar is vanwege zijn/haar rol in de adviesraad geen materiedeskundige. Zijn/haar focus is immers om de bedoeling en effectiviteit van de adviesraad in het vizier te houden en te zorgen dat de adviesraad goed functioneert. De voorzitter is faciliterend en kan daar zijn/haar aandacht op richten. Dat is gezien de diversiteit van de adviesraad en omvang van de "opdracht" van de adviesraad al een uitdaging op zich. De "inhoud inbrengen" ligt bij de leden. De voorzitter van de adviesraad weet op hoofdlijnen hoe een gemeente functioneert. Hij/zij hoeft niet over lokale netwerken te beschikken, het zijn immers de (werkgroep)leden die deze nodig hebben om hun adviesfunctie te kunnen vervullen. De onafhankelijk voorzitter heeft geen (potentiële) zakelijke belangen lokaal of binnen het sociaal domein. De voorzitter van de adviesraad neemt niet deel aan een werkgroep en onthoudt zich van deelname aan de inhoudelijke discussies in de vergaderingen van de adviesraad en van de werkgroepen. De voorzitter richt zich op het begeleiden van het proces en op het bewaken van de bedoeling van de adviesraad, de werkafspraken en het functioneren van "het team". Voor wat betreft het laatste valt te

denken aan het zorgen dat meningsverschillen binnen de adviesraad productief benut worden.

Als de samenwerking met beleidsmedewerkers en/of wethouders niet effectief verloopt is de voorzitter degene die actie onderneemt richting de betreffende medewerker en/of diens leidinggevende en richting de wethouders.

De voorzitter zorgt ervoor dat minimaal één keer per jaar het functioneren van de adviesraad en de bijdrage en inzet van alle leden (met de focus op hun roluitoefening) daarbinnen wordt geëvalueerd. De inzet en bijdrage van de voorzitter krijgt daarbij ook de expliciete aandacht.

De voorzitter wordt in deze fase aangesteld van de ontwikkeling voor de periode van 1,5 jaar aangesteld met een specifieke opdracht. De voorzitter heeft de opdracht om in die periode de implementatie van de adviesraad (inclusief werkgroepen) te realiseren en samen met de raadsleden te zoeken naar een voorzitter (uit eigen kring of in overleg met het College nieuw te werven). Het een en ander gebeurt op basis van een profiel wat door de adviesraad in nauw overleg met het College van B&W wordt opgesteld. Een nieuw profiel is nodig omdat de adviesraad na 1,5 jaar in een andere fase is. De voorzitter die de eerste voorzitter opvolgt is inwoner van de gemeente Enschede.

14. Werving en selectie leden Adviesraad Sociaal Domein

Alle leden van de huidige adviesraden m.u.v. de leden van de Sportadviesraad worden expliciet uitgenodigd te solliciteren. De werving en selectie gebeurt op basis van het profiel. De werving en selectie van de leden van de adviesraad is primair de verantwoordelijkheid van de gemeente. De leden worden immers benoemd door het College. Het is belangrijk dat er voldoende diversiteit is in de adviesraad voor wat betreft achtergronden, sekse, leeftijden, affiniteiten/expertise m.b.t. de thema's van de werkgroepen, persoonlijkheden, netwerken/connecties met groepen inwoners. Het spreekt voor zich dat een inclusieve adviesraad, in de breedste zin van het woord, gewenst is. Zo wordt de diversiteit van de adviesraad gewaarborgd. Hierdoor is het mogelijk dat adviezen worden uitgebracht die de resultaten zijn van een uitwisseling waarin verschillende zienswijzen, perspectieven en ervaringen een plaats krijgen. Om daadwerkelijk een nieuwe start te maken is het nodig dat er wezenlijk deel van de adviesraad bestaat uit inwoners die nog nooit deel hebben uitgemaakt van een adviesraad.

De zittingstermijn is voor leden van de adviesraad 4 jaar. Een lid kan maximaal twee zittingstermijnen zitting hebben in de adviesraad. Een uitzondering daarop zijn de leden die deel uit maken van de huidige adviesraden. Degenen die al reeds zitting hebben gehad in een van de huidige adviesraden krijgen een maximale zittingstermijn van 2 jaar. Daarna is het niet mogelijk dat zij aansluitend opnieuw zitting nemen in de adviesraad. Op deze wijze is er een evenwichtig verloop.

Het voorstel is dat de gemeente allereerst een voorzitter werft. Dit gebeurt door een aparte werving- en selectiecommissie die door de gemeente wordt ingesteld. De voorzitter van deze commissie is geen lid van een adviesraad en heeft ook in het verleden geen deel uitgemaakt van een adviesraad in Enschede. Leden van de huidige adviesraden worden gevraagd hiervoor suggesties te doen. Daarnaast kan een lid van één van de huidige adviesraden die niet mee solliciteert naar een functie in de nieuwe adviesraad, desgewenst, deel uitmaken van de sollicitatiecommissie. Daarnaast kan een beleidsmedewerker van de gemeente Enschede deel uitmaken van de sollicitatiecommissie.

Nadat de voorzitter benoemd is zal hij/zij met de ondersteuning vanuit de gemeente de werving en selectie van de leden van de adviesraad op zich nemen. In deze werving- en selectiecommissie kan een lid van de huidige adviesraden die niet zal solliciteren zitting nemen.

De invloed die een adviesraad heeft is onder meer afhankelijk van de inzet, de kwaliteiten en de netwerken van de leden van de adviesraad. In bijlage 1 staat een aantal aandachtspunten die degenen die de leden voor de nieuwe adviesraad werven kunnen benutten.

15. Bezoldiging

Het werk als lid van de adviesraad is verantwoordelijk vrijwilligerswerk. Voorgesteld wordt om voor de leden van de adviesraad op jaarbasis de maximale vrijwilligersvergoeding (bepaald door belastingdienst) te hanteren waarbij wordt uitgegaan dat er sprake is van 80% presentie van de vergaderingen van de adviesraad en werkgroep waar men deel van uit maakt. De voorzitter die het eerste jaar wordt aangesteld door de gemeente krijgt voor het uitvoeren van zijn/haar specifieke opdracht een passende vergoeding die recht doet aan de zwaarte van de rol en taak en die ligt tussen een vrijwilligersvergoeding en een professionele bezoldiging. Nadat de eerste voorzitter afscheid heeft genomen en er een voorzitter uit eigen kring of nieuw geworven voorzitter is aangetreden ontvangt deze gezien de verantwoordelijkheid die samenhangt met de rol de maximale vrijwilligersvergoeding en 100 euro extra per maand. Voor de trekkers van de werkgroepen een toeslag van 50 euro per maand. Indien het e.e.a. ongewenste fiscale gevolgen heeft wordt in onderlinge overleg waar mogelijk gezocht naar een oplossing.

16. Onafhankelijk ondersteuner

Het werk van de leden van de Adviesraad Sociaal Domein is welbewust gebaseerd op vrijwillige inzet van inwoners van de gemeente Enschede. De leden focussen zich op waar hun kracht zit: contact zoeken en onderhouden, "onderzoek doen", het zich verdiepen

vanuit inwonersperspectief in allerlei thema's die vallen onder het sociaal domein en het vanuit het brede inwonersperspectief meedenken met en adviseren van het College van B&W en de beleidsmedewerkers. Daar ligt hun kracht, toegevoegde waarde en daar ligt ook hun inzet. Om zich te focussen op deze kerntaken is de beschikbaarheid van een onafhankelijk en professioneel ondersteuner noodzakelijk. De onafhankelijkheid heeft te maken met het feit dat de ondersteuner zich richt op de doelen van de adviesraad, dat hij/zij niet inhoudelijk deelneemt aan het proces van meningsvorming binnen de adviesraad en geen deel uit maakt van het beleidsteam van de gemeente. De ondersteuner zorgt in overleg met de contactpersoon van de gemeente ervoor dat er een planning is en dat deze bewaakt wordt. Ook zorgt hij/zij voor ondersteuning bij het opstellen van agenda's en verslagen van de adviesraad en de werkgroepen. Ook zorgt hij/zij met behulp van de input van de leden dat er conceptadviezen worden opgesteld. Hij/zij is ook degenen die met de contactpersoon contact onderhoudt over het tijdig aanleveren van de gevraagde adviezen etc. Tevens is hij/zij degene die een belangrijke rol vervult in de organisatie en voorbereiding van de themabijeenkomsten. De ondersteuner is een belangrijke randvoorwaarde om te zorgen dat de werkbelasting van de leden van de adviesraad past bij hun vrijwillige inzet. Daarnaast denkt de ondersteuner actief mee hoe leden van de adviesraad zichzelf kunnen voeden, hoe zij vanuit inwonersperspectief kunnen adviseren en welke manieren er zijn om de adviesfunctie vorm te geven. Vooralsnog lijkt een inzet op jaarbasis van 2,5 dag per week voldoende.

17. Randvoorwaarden

- Gemeentelijk leidinggevenden binnen het sociaal domein die hun beleidsmedewerkers motiveren om de adviesraad/werkgroepen tijdig te betrekken in alle fases van hun werk en die daarover met hen afspraken maken;
- Gemeentelijke leidinggevenden binnen het sociaal domein die samen met hun beleidsmedewerkers doordenken wat het bestaan van de adviesraad betekent voor hun werkwijzen en werkprocessen;
- Gemeentelijke beleidsmedewerkers die open en ontvankelijk zijn om samen te werken met de adviesraad/werkgroepen;
- Budget voor scholing en ontwikkeling van de beleidsmedewerkers gedurende de implementatiefase v.w.b. de veranderende rol en werkwijze;
- Wethouders die de waarde van een Adviesraad Sociaal Domein zichtbaar en voelbaar uitdragen;
- Onafhankelijke ondersteuner die de Adviesraad Sociaal Domein en werkgroepen ondersteuning geeft. De onafhankelijk ondersteuner is een professional op HBO-niveau die 2,5 dag per week beschikbaar is voor de Adviesraad Sociaal Domein. De functie kan qua positionering, onafhankelijkheid, karakter en omvang niet gecombineerd worden met bijvoorbeeld de functie van bestuursadviseur binnen de gemeentelijke organisatie. De onafhankelijk ondersteuner kan in dienst zijn van de gemeente maar is gericht op het ondersteunen van de adviesraad. Hij/zij is de verbindingsschakel richting de ambtelijke organisatie, ondersteuner en

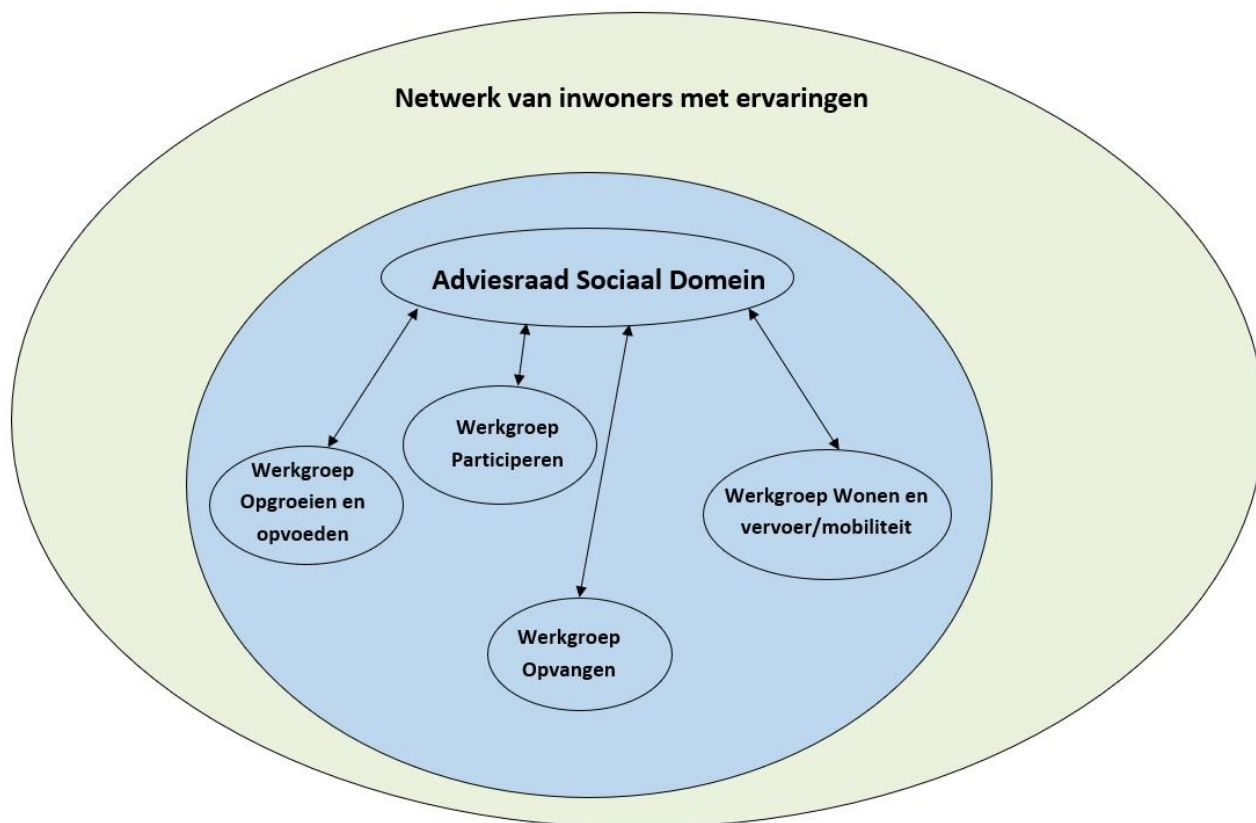
sparringpartner voor de voorzitter en de trekkers van de werkgroepen. De onafhankelijke ondersteuner wordt aangestuurd door de voorzitter van de adviesraad (functioneel leidinggevende);

- De contactpersoon binnen de gemeente brengt met zijn/haar collega's in kaart welke stukken er in een bepaalde periode door het College worden voorgelegd aan de gemeenteraad. De contactpersoon en de onafhankelijk ondersteuner bekijken of het om 1) beleids-/ visiestukken gaat en/of 2) de inhoud gaat over thema's/vraagstukken die voor (kwetsbare) inwoners relevant zijn en 3) waar de adviesraad vanuit inwonersperspectief gezien toegevoegde waarde kan leveren. Als dit zo is maakt de onafhankelijke ondersteuner afspraken met de verantwoordelijke beleidsmedewerker afspraken over tijdstip en wijze van aanleveren. De ambtelijk contactpersoon op beleidsniveau zorgt voor een actueel overzicht van beleidsmedewerkers sociaal domein en hun dossiers en deze zorgt voor (jaar)planning welke adviesaanvragen worden wanneer voorgelegd aan de adviesraad. De ambtelijk contactpersoon houdt vinger aan de pols bij collega's voor wat betreft tijdelijke aanlevering adviesaanvragen. Het is wenselijk dat deze contactpersoon het mandaat heeft vanuit de organisatie om dit te doen.
- Organisatorisch ondersteuner vanuit de gemeente (regelen fysieke faciliteiten, inplannen afspraken)- maximaal 1 dagdeel per week;
- Budget voor scholing/advisering van leden van de Adviesraad Sociaal Domein, trekkers van werkgroepen, beleidsmedewerkers t.b.v. implementatie, voor lidmaatschappen, voor organisatie themabijeenkomsten en voor onafhankelijke evaluatie;
- ICT-ondersteuning en ondersteuning bij opzetten en bijhouden website.

Versie 20 februari 2020

Bijlage 1

Structuur Adviesraad Sociaal Domein

Bijlage 2

Profiel leden adviesraad

1. Kunnen luisteren, doorvragen en samenvatten in alle facetten van het raadswork;
2. Staan open om feed back aan andere leden te geven en zijn bereid om feedback te ontvangen;
3. Durven dat wat ze zien, horen en vinden in te brengen en staan open om daarop bevroegd te worden;
4. Baseren hun inbreng op de signalen die ze lokaal hebben opgedaan;
5. Zijn in de lokale samenleving actief, weten wat er leeft en zijn bereid om "berichten" uit de samenleving in gewone taal in de gemeente binnen brengen;
6. Realiseren zich wat de plek van de adviesraad is in de lokale samenleving en respecteren de kaders die daaraan vast zitten;
7. Weten waar kwetsbare inwoners te vinden zijn c.q. kennen vrijwilligers en anderen die weten wat er onder hen leeft;
8. Beschikken over netwerken en connecties in de lokale samenleving die relevant zijn voor het werk van de adviesraad en zijn bereid om desgewenst andere leden in contact te brengen met deze mensen/organisaties;
9. Bereid om actief de leden van het netwerk 'Inwoners met ervaringen' te benutten;
10. Realiseren zich dat zij actief in gesprek moeten gaan om te horen wat er leeft en om signalen op te pikken die benut kunnen worden in het raadswork;
11. Realiseren zich dat zij zich bewegend in (eigen) netwerken zonder last en ruggespraak opereren;
12. Zijn bereid om een of meerdere ontmoetingsplekken "te adopteren" om daar actieve connecties te onderhouden en te horen en te ervaren wat er leeft onder inwoners;
13. Weten wat er speelt bij kwetsbare inwoners en kunnen zich verplaatsen in de belevings-/leefwereld van deze inwoners;
14. Realiseren zich dat inwoners in de participatiesamenleving verschillende rollen kunnen vervullen en willen deze rollen een plaats geven in hun werk voor de adviesraad;
15. Zijn bereid om zich actief te verdiepen in een aantal thema's, gesprekken te voeren met (groepen) inwoners en vrijwilligers om meer zicht te krijgen welke ideeën, signalen, knelpunten er zijn rond de thema's (op onderzoek gaan);
16. Zijn in staat om de samenhang tussen diverse vraagstukken te zien en zich te focussen wat dit betekent voor inwoners;
17. Kunnen onder woorden brengen welke vraagstukken er leven en welke impact die hebben op (groepen) inwoners en wat aandachtspunten zijn voor de gemeente;
18. Leveren een actieve en constructieve inbreng in de werkgroepen en de adviesraad;
19. Staan open om samen met andere werkgroep leden en raadsleden na te denken welke vragen relevant zijn om het goede gesprek te kunnen voeren met netwerkpartners. Het goede gesprek houdt in dat het informatie en inzichten oplevert ten aanzien wat leeft onder (groepen)inwoners;
20. Zijn gedurende 11 maanden per jaar minimaal 12 uur per maand beschikbaar;
21. Zijn bereid om zich flexibel op te stellen qua vergadertijden zodat ook leden van de adviesraad met een betaalde baan kunnen deelnemen aan de vergaderingen.